

Szakmai beszámoló és restaurálási dokumentáció

A Váci Egyházmegyei Könyvtár felkérésére a következő munkákat végeztük.

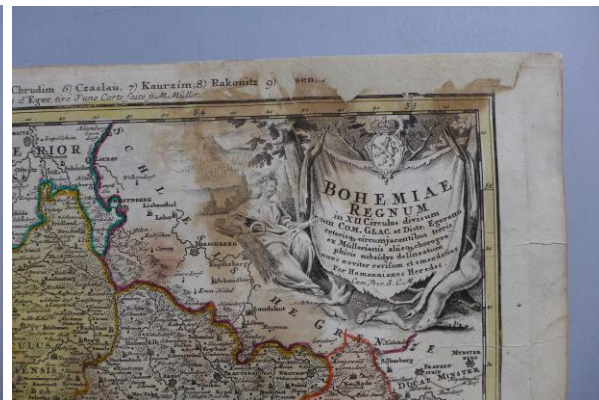
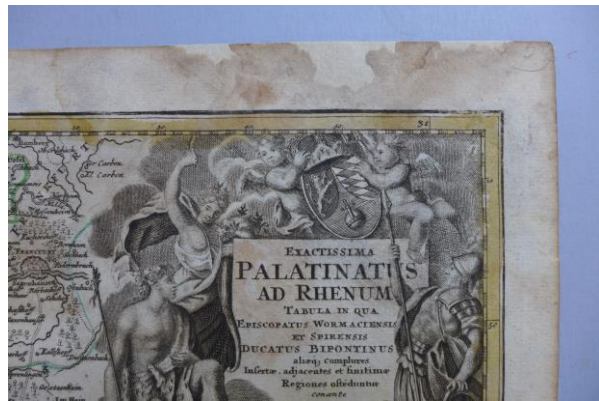
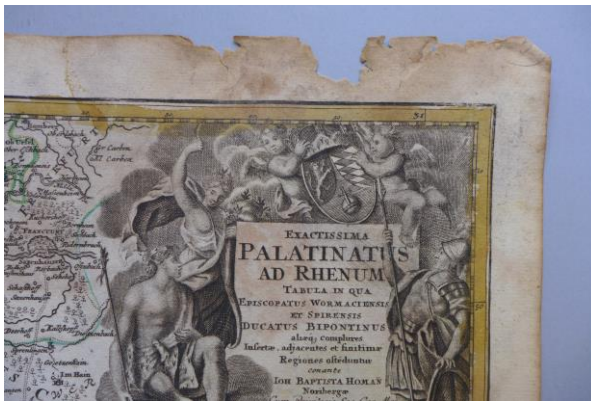
A restaurált dokumentumok: Homann, Johannes Baptist: Atlas Novus. – Nürnberg, 1716-tól, 46 db térkép (hiányos) és címlap, jelzete: T.359., **11 db rézmetszettel készített térképlap.** A térképek mérete kb. 62x55cm.

A 64. számú térkép restaurálás előtt és után

A 70. számú térkép részlete restaurálás előtt és után

Hiányos és penészfertőzött sarkak restaurálás előtt és után

Restaurálás előtti állapotleírás: A dokumentumok rézmetszettel készített, utólag kifestett térképek. A hosszában félbehajtott térképlapokat egykor a hajtáshoz ragasztott papírcsíkkal fűzhatték köteté. A ragasztás nyomai, ill. néhol a papírcsík maradványai is megtalálhatóak a hátoldalakon. A kötés elveszett. Az összehajtott térképek jobb felső sarkát hátul vasgubacs tintával megszámozták. A jelen munka során a 60., 64., 66., 67., 69., 70., 72., 73., 75., 76. és 77. sorszámú térképeket konzerváltuk. A hiányzó számú térképek elvesztek.

A hordozók különböző vastagságú merített papírok, a lapszélek többnyire vágottak, de néhol megmaradt a lap merített széle. A lapok kifestését **sok színnel** végezték, részben lazúros, részben fedő eljárást alkalmazva. A vízerzékenységi vizsgálatok során a konkrét példányokon alkalmazott festékek nem voltak érzékenyek, ezért a nedves kezelés előtti színrögzítésre nem volt szükség.

A kárkép alapján a lapokat **víz-** és talán valamilyen **savas folyadék** károsította az egykori könyvtest háta és a felső széle felől, jelentős **penészfertőzést** okozva. A kötet elején levő térképek állapota sokkal jobb, mint a hátsó lapoké. A most kezelt dokumentumokat a felső lapszéleken és a hajtásban alul érte a károsodás. Itt a papír elszíneződött és meggyengült, részben kiszakadt, hiányos. Fejnél a barna foltok területén éles vonalban **törik a papír**, ez **savas kárképre** utalt, amit a későbbiekben elvégzett pH-mérés is igazolt: a töredező foltok

területén a papír kémhatása 4 pH alatt volt. A károsító folyadék a lapok belsejébe átszivároghatott ott is fertőzést okozott, piros és barna penészfoltokat hagyva maga után. A fertőzés helyén az enyvezőanyag megsemmisült, a papír anyaga rostjaira bomlik, mállik, hiányos.

A lapszélek **szennyezettek**, porosak, néhol sáros üledékkel, hajtásokkal, gyűrődésekkel, szakadásokkal. A felületeket penész eredetű, áttetsző, finom **fehères por** fedi.

Elvégzett beavatkozások, felhasznált anyagok:

- Dokumentáció készítése restaurálás előtt és után.
- Fertőtlenítés formalin ultrahangos párologtatásával (a munkát a Pre-Con Kft. végezte).
- A lapok száraz tisztítása ecsettel, mikroszálas kendővel, latex radírral, gyúrható radírral (Faber-Castell Knettradiergummi).
- A színes anyagok a tesztelés során nem bizonyultak vízérzékenyeknek.
- A papír kémhatásának mérése Merck féle finomskálás indikátor papírokkal. A lapok fej részénél kialakult kárképek területén a foltok belsejében 3,5-4 pH közötti értékeket mértünk.
- A málló papír átkenése a nedves kezelés előtt metilcellulózzal (Glutofix 600 3%-os vizes oldata). Ez a mosás során egyben utánenyvezést is adott.
- A lapok egyedi nedves kezelése kézmeleg tiszta vízben, 10 perces áztatással.
- Savtalanítás kalcium-hidroxid 8 pH-jú oldatában 15 perces áztatással.
- Száradás és pufferképződés szabad levegőn.
- A hiányok kiegészítése japánpapírral, metilcellulóz ragasztóval (Glutofix 600, 5 %). A japánpapírok koza alapú 12-36 g/m² súlyú Japico papírok. A málló felületeket 5 g/m²-es koza fátyollal (Paper Nao) támasztottuk meg.
- Savmentes pallium készítése Canson 'Múzeum papír'-ból, 120 g/m².

Szentendre, 2023. május 24.

Fehrentheil Henriette papír- és könyvrestaurátor

ARS ALBA Bt.
2000 SZENTENDRE
ALKOTMÁNY U. 14.
T: 26/315-456